QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

MAGISTRAT DR. SIMONE GRECH

Distrett Naxxar

Il-Pulizija

vs

Walter Cutajar

Illum, 19 ta' Frar, 2021

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjoni mressqa kontra Walter Cutajar, bil-karta tal-identità numru 130666(M), fejn gie akkuzat talli fil-21 ta' Jannar 2019, gewwa dawn il-gzejjer, minghajr il-hsieb li jisraq jew li jaghmel hsara kontra l-ligi, izda biss biex jezercita jedd li jippretendi li ghandu, gieghel bl-awtorità tieghu nnifsu, lil xi hadd ihallas xi dejn, jew fixkel lil Joseph Galea u Rita Galea, fil-pussess ta' hwejjighom, meta qabbad lill-haddiem tieghu jghaddi *conduits* minn proprjetà li tinsab fil-pussess tal-konjugi Galea, u li dwarha hemm proceduri legali ghaddejjin il-Qorti;

Rat id-dokumenti kollha ezebiti;

Semghet ix-xhieda;

Accediet fuq is-sit in kwistjoni.

Semghet trattazzjoni;

Rat li din il-kawza giet differita ghas-sentenza;

Rat li l-partijiet kienu qabblu li l-provi f'din il-kawza, jghoddu wkoll bhala prova fil-kawza, Pulizija vs Joseph Galea, u li din il-kawza ghandha timxi flimkien mal-kawza, Pulizija vs Joseph Galea.

Rat l-atti kollha tal-kawza, Pulizija vs Joseph Galea, li fiha gie wkoll ivverbalizzat li l-provi migbura f'dik il-kawza, kellhom jghoddu bhal provi f'din il-kawza, u li dik il-kawza kellha timxi flimkien mal-kawza odjerna.

Ikkunsidrat;

Mill-provi prodotti f'din il-kawza, u fil-kawza, Pulizija vs Joseph Galea, irrizultat is-segwenti xhieda:

PS 894 xehed li nhar il-21 ta' Jannar 2019, Walter Cutajar mar jirraporta li kellu xi haddiema gewwa residenza tieghu, fejn kienu qed iwahhlu pajp tal-*conduit* minhabba l-*fibre-optic,* fi *drive in* tieghu, fuq barra tar-residenza. Spjega li Cutajar qal li madwar 10 minuti wara li telqu l-haddiema, xi hadd qatta' l-imsemmi pajp. Spjega li fil-11 ta' Frar 2019, Cutajar rega' ghamel rapport iehor li fit-28 ta' Jannar 2019, sab il-pajpijiet tad-dawra kollha mqaccta, xi *sockets* imkissra, u fejn il-garr tieghu Joseph Galea, kien tella' grada mal-hajt, li skont il-kwerelant, hi proprjetà privata tieghu. Spjega li Walter stqarr li Joseph ammetta mal-haddiem, li kien hu li qala' l-pajpijiet u kisser is-*sockets*. Spjega li meta tkellem ma' Galea, dan qallu li kien hemm digà kawza kontra Cutajar, u li kien digà rebah kawza kontra Cutajar, fejn giet maqtugha li dawk l-ambjenti, huma proprjetà ta' Joseph.

Joseph Galea xehed li f'Dok JG1, hemm indikat l-*outline* tal-proprjetà tieghu. F'Dok JG2, hemm imbaghad indikat, id-delimitazzjoni taz-zewg proprjetajiet, filwaqt li mmarka b'salib l-parti tal-art li fuqha hemm il-kontestazzjoni. Sostna li huwa akkwista l-art kollha permezz ta' kuntratt. Sostna li Walter Cutajar ghandu biss access biex jidhol. Izda waqt li kien qed jibni, Cutajar tella' l-hajt, u x'hin staqsieh dwaru, dan kien qallu li ghamel il-hajt biex Galea jkun jista' jaqbad mieghu, u jigi mal-*gate*. Spjega li meta huwa gab il-bennej, Cutajar prova jwaqqaf lill-benneja. Huwa ghandu l-klieb, u ghalhekk ghamel bieba biex ikunu jistghu joqghodu f'dik il-bicca. Qal li f'okkazzjoni minnhom, huwa dar minn gewwa u fetah il-bieba, u sab li kien hemm il-pajpijiet. Dan sehh waqt li già kien hemm il-kawza ghaddejja. Qal li kien ghalhekk li huwa nehha dawn il-pajpijiet. Spjega li dawn il-pajpijiet rahom fil-bidu tas-sena 2019.

Qal li huwa ra van abjad u sema' xi cekcik, u ghalhekk nizel fil-karozza, filwaqt li baqa' josserva lil dan il-haddiem. Spjega li meta tkellem ma' dan il-haddiem, dan qal li l-persuna li nkarigatu jaghmel ix-xogholijiet, infurmatu li seta' jghaddi l-pajpijiet minn fuq dik l-art in kontestazzjoni. Spjega li dan il-haddiem kien qallu li kien ser jghaddi l-pajpijiet minn barra. Sostna li huwa halla l-haxix twil minhabba l-klieb, u hallih hekk ukoll, sakemm tinqata' l-kawza. Insista li skont il-Perit Grech, Cutajar ghandu sal-*main gate*, u li quddiem il-*gate* tieghu, lanqas ma hija proprjetà tieghu.

Kompla jghid li wara li sab dawn il-pajpijiet, u wara li dawn twahhlu fuq in-naha ta' barra, huwa dawwar skont is-*siteplan* tieghu, xibka hadra, biex il-klieb ma johorgulux, u sabiex ma jergax jidhol Cutajar fil-proprjetà tieghu. Sostna li din il-bicca art hija accessibbli biss mill-proprjetà tieghu, u li Cutajar, biex jidhol, irid jaqbez mic-cint.

In kontroezami, Galea sostna li qabel ma saret ix-xibka u l-*conduits*, din l-*area* kienet accessibbli ghal kulhadd, ghaliex huwa ried jaghmel giebja fil-*front garden*, u halla dik il-bicca biex tihdol. Sostna li l-*front garden,* ma wasslux sax-xifer biex ikun jista' jidhol il-makkinarju biex jaghmel il-giebja. Kellu wkoll il-klieb, u ghalhekk ma setghax ihalli l-*front garden* miftuh. Ikkonferma li l-*area* in kwistjoni fejn hemm sigra, u fuq ix-xellug taghha, tidher il-*gate* ta' Cutajar. Fejn hemm l-istruttura l-hadra, hija l-entratura ghall-proprjetà tieghu. Spjega li qabel ma saret ix-xibka, il-klieb tieghu kienu jkunu gol-proprjetà tieghu.

Ikkonferma li huwa jippretendi li din l-*area* in kontestazzjoni, hija proprjetà tiegħu. Qabel kien hemm ħajt tas-sejjieħ antik minn mal-*gate* tiegħu, u Cutajar qalgħu u tella' ċint. Ikkonferma li huwa tella' struttura tal-*fence* tal-ħadid f'din l-*area,* li kienet accessibbli għal kulħadd. Dan għamlu għaliex qed jimxi skont il-pjanta, u jemmen li din l-*area* hija proprjetà tiegħu. Illum-il ġurnata, din l-*area* ma għadhiex accessibbli, minħabba l-istruttura tal-ħadid u xibka li saret minnu. Sostna li meta ra li Cutajar qabeż iċ-ċint u daħal fil-proprjetà, huwa kellu bilfors jgħollih. Ikkonferma li meta seħħ l-inċident fejn osserva l-pajpijiet, iċ-ċint kien ġià nbena, u biex tidħol f'din l-*area*, persuna kellha taqbeż iċ-ċint. Spjega li huwa tella' xibka mad-dawra taċ-ċint. Sostna li fix-xibka, m'hemmx bieb, iżda fil-ħajt hemm bieb, biex huwa jkun jista' jidħol.

Sigismond Saliba xehed li huwa għadda pajp tal-conduit tal-*fibre optic* fuq struzzjonijiet ta' Walter Cutajar. Spjega li kien tkellem ma' tal-GO, u dan il-pajp kellu jgħaddi minn post fejn l-inqas jkun hemm bendjaturi. Spjega li dan seħħ f' 2019 u qisu xi xahrejn qabel. Dan il-pajp ġie mgħoddi minn ġo biċċa fejn kien hemm qisha ħamrija. Spjega li kienet tidher qisha abbandunata, u għaddieħ minn mal-ħajt biex jaqsam għal mal-arblu. Spjega li wara li għadda dan il-pajp, xi ħadd qabad u qaċċat kollox. Spjega li din l-*area* fejn għadda l-pajp minnha, kienet accessibbli, u ma kienx hemm xibka jew xi struttura tal-ħadid fiha. Sostna li l-istruzzjonijiet minn fejn kellu jiġu mgħoddi dan il-pajp, ma ġewx mogħtija minn Walter Cutajar. Spjega li kien hu flimkien ma' tal-GO, li għażlu li jgħaddu l-pajp minn din l-*area*, għaliex kien hemm inqas bendjaturi. Spjega li wara li nqalgħu, huwa ma reġax waħħalhom f'dak il-post, u ġew mgħoddija minn barra tal-ħajt. Meta tqatta' l-ħajt biex jitwaħħal il-*conduit*, ma kien hemm l-ebda stuttura f'dik l-*area.* Spjega li meta f'okkażżjoni oħra, kien mar f'dawn l-ambjenti, huwa osserva li l-parti fejn huwa kien għadda l-pajp fil-bidu, kienet ġiet magħluqa, u ma għadhiex accessibbli kif kienet.

In kontroeżami, huwa spjega li fid-diskursata bejnu u bejn tal-GO dwar fejn kellu jeħel il-pajp tal-*conduit*, kien hemm preżenti Cutajar. Id-deċiżjoni kienet bejnu u bejn tal-GO. Sostna li Cutajar kien ħalla f'idejhom. Spjega li ħadd ma nfurmah li ma setax jidħol f'din l-*area.* Spjega li wara li nqalgħu dawn il-pajpijiet, instabet soluzzjoni billi l-pajpijiet ġew mgħoddija min-naħa ta' barra tal-istess ħajt. Sostna li huwa jaf lil Galea, għax dan kien qagħad josservah jaħdem, wara li sab il-pajpijiet mkissra. Spjega li huwa kien avviċina lil Galea, u nfurmah li darb' oħra, messu kellmu qabel ma qaċċat il-pajpijiet. Spjega li kienet ġiet mart Galea, u bdiet tgħid li lanqas maċ-ċint ma riedet li jsir il-pajp, iżda mbagħad, Galea kien qallu li seta' jsir minn barra. Huwa kkonferma li huwa ġie nkarigat biex jagħmel ix-xogħolijiet minn Cutajar.

Walter Cutajar xehed illi Joseph Galea huwa l-garr tieghu, u ghandu l-proprjetà tieghu tmiss mal-proprjetà taghhom. Spjega li ghandhom kwistjoni fuq il-bicca art quddiem il-proprjetà taghhom. Spjega li din l-art hija *front garden,* u huwa gieli kien jidhol biex jaqta' l-haxix hazin. Spjega li din l-art kienet accessibbli ghalih. Spjega li huwa applika biex idahhal il-*fiber optic*. Spjega li tal-GO riedu li mill-arblu fejn jinzlu s-servizzi, jidhol dritt mal-proprjetà sabiex il-pajp jghaddi dritt. Spjega li huwa qalilhom li l-ahjar li ma jghaddux min-nofs, ghaliex din l-art, bhalissa, hemm kwistjoni dwarha fil-Qorti. Spjega li dawn qalulu li kienu ser jghadduh mill-genb. Spjega li fil-21 ta' Jannar 2019, wara li l-haddiema lestew il-*conduit*, l-ewwel sab bicca mill-*conduit* imqaccat u l-pajpijiet mghawwgin. Sar tkissir wkoll fil-*junction box*. Huwa spjega li ma ra lil hadd iqaccathom. Kompla jghid li wara li nehha l-*conduit* imkisser, huwa sab mac-cint, xibka mtella' tal-azzar miksija bid-drapp. Spjega li kien Galea li ghamel dan l-ilqugh. Spjega li minhabba dik ix-xibka tal-hadid, huwa ma baqalux access ghal din l-art.

In Kontroezami, xehed li sar mandat ghaliex kien hemm cint li tnehha. Insista li huwa ghamilha cara ma' tal-GO u mal-haddiem, li l-pajp ma ghandux jigi mghoddi min-nofs, u halla f'idejhom. Qal li kien qalilhom li hemm kawza bejniethom. Il-haddiem kien kuntrattur privat. Spjega li huwa jippretendi li jithalla l-access li kellu qabel. Din l-art kif inhi bhalissa, giet parti integrali mill-proprjetà ta' Joseph Galea.

In riezami, huwa spjega li l-pajp tal-*conduit*, dam inqas minn erbgha u ghoxrin siegha qabel ma' gie maqlugh.

In **kontroezami,** huwa halla f'idejn tal-GO u l-haddiem li nkariga, biex jiehdu hsieb jaraw minn fejn ghandu jghaddi dan il-pajp. Spjega li l-haddiem Sultana, kien gie nkarigat minnu. Huwa spjega li ma kellux ghalfejn jinforma lill-haddiema li dwar din l-art minn fejn kienu ser jghaddu l-pajp, kien hemm pendenti kawza civili. Spjega li din l-art kienet bil-hamrija, u kien jitla' l-haxix fiha. Qal li kien inehhi l-haxix hazin minnha. Sostna li mir-ritratti ezebiti, jidher li l-arbuxelli kienu gholjin, izda fix-xitwa, bix-xita, il-haxix hazin jitla' hekk anke f'gimaghtejn. Spjega li sakemm saret ix-xibka, huwa kien jiehu hsieb jidhol fl-art u jnehhi l-haxix hazin. Mistoqsi dwar l-ittra li ntbaghtet ghan-nom ta' Galea, huwa qal li kien irceviha.

Ikkunsidrat:

Fil-Liġi Maltija, l-elementi tar-reat ta' raggion fattasi, kif imhadna fil-gurisprudenza Maltija, jirriflettu l-analizi tal-gurista Taljan Francesco Carrara, fil-kitba tieghu, Esposizioni dei Delitti in specie – parte speciale del Programma del corso di diritto criminale, Volum 5, Lucca, 1868, fejn, f'pagna 487, para 2850 itenni l-elementi ta' dan ir-reat bħala:

"*1.o Un atto esterno che spogli altri di un bene che gode, e sia eseguito contro la opposizione o espressa o presunta di questo*

2.o Credenza di far quest'atto in esercizio di un diritto

3.o Coscienza di fare di privato braccio quello che dovrebbe farsi per autorita' di magistrati

4.o Mancanza di titolo piu' grave."

Fis-sentenza deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet Il-Pulizija vs. Spiru Bartolo nhar id-disgha (9)ta' Jannar tas-sena elfejn u sitta (2006), inqtal hekk:

"Illi kif gie ritenut minn din il-Qorti diversament preseduta l-elementi kostituttivi tar-reat ta' "ragion fattasi" taht l-art.85 tal-Kodici Kriminali huma erbgha u cioe' :-

(a) att estern li jispolja lil xi hadd minn xi haga li tkun qieghed igawdi, liema att iku n esegwit kontra loppozizzjoni, espressa jew prezunta, ta' dan il-hadd iehor;

(b) il-kredenza li l-att qed isir b'ezercizzju ta' dritt ;

(c) il-koxjenza fl-agent li hu qieghed jaghmel "di privato braccio" dak li jmissu jsir permezz ta' l-awtorita' pubblika ; u

(d) n-nuqqas ta' titolu li jirrendi l-fatt aktar gravi. (Ara. App. Krim. "Il-Pulizija vs. Carmel maghruf bhala Charles Farrugia"[17.2.95] ; "Il-Pulizija vs. Reno Micallef"[6.6.95] ; "Il-Pulizija vs. Mark John Schembri"[18.9.2002] u ohrajn)."

Tal-istess portata, kienet id-decizjoni moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet, Il-Pulizija vs Mario Lungaro, fit-18 ta' Novembru 1996:

"Biex jikkonfigura ruhu r-reat ta' ragion fattasi, iridu jikkonkorru dawn l-elementi: "(1) att estern li jispolja lil xi hadd iehor minn haga li jkun qieghed igawdi, liema at

t ikun ezegwit kontra lopposizzjoni, espressa jew presunta, ta' dan il-hadd iehor; (2) il-kredenza li l-att qieghed isir b'ezercizzju ta' dritt; (3) il-koxjenza fl-agent li hu qieghed jaghmel 'di privato braccio' dak li jmissu jsir per mezz ta' l-awtorita` pubblika (jew, fi kliem il-Crivellari, Il Codice Penale per il Regno d'Italia Interpretato ecc., Torino, 1895, Vol. VI, pagna 749, 'la persuasione di fare da se` cio` che dovrebbe farsi reclamando l'opera del Magistrato'); u (4) in-nuqqas ta' titolu li jirrendi l-fatt aktar gravi (ara, fost diversi sentenzi, Il-Pulizija v. Salvatore Farrugia, Appell Kriminali 14 ta' Dicembru, 1957, Vol. XLI.iv.1506; Il-Pulizija v. Carmel sive Charles Farrugia, App. Krim. 17 ta' Frar, 1995; Il-Puliziia v. Carmelo Ciantar, 18 ta' Settembru, 1996; ara wkoll Falzon, G., Annotazioni alle Leggi Criminali (Malta), 1872, p. 123)."

Hu risaput - u dan, del resto, johrog mill-istess definizzjoni tar-reat in dizamina - li l-istess att materjali jista' jaghti lok ghar-reat ta' ragion fattasi jew ghal reat iehor (hsara volontarja, serq), u jekk ikunx hemm dana r-reat ta' ragion fattasi jew xi reat iehor ikun jiddependi mill-intenzjoni tal-agent. Hu rrelevanti jekk dina l-intenzjoni tikkwalifikax bhala intenzjoni specifika jew intenzjoni generika".

Din il-Qorti tqies illi fil-kliem tal-ligi nfisha, biex jissussisti r-reat tar-ragion fattasi, jinhtieg li l-imputat "ifixkel lil xi hadd fil-pussess ta' hwejjgu." Fi kliem iehor, jinhtieg att estern li jispolja lil haddiehor minn oggett li jkun qieghed igawdi. Jekk il-pussess ikun digà qieghed ghand l-imputat u l-imputat jaghzel li jzomm dan il-pussess, ma jkun qieghed jaghmel l-ebda att estern, li permezz tieghu inehhi l-oggett mill-pussess tat-terz, u jimpussessa ruhu minnu. Fil-kawza fl-ismijiet, Il-Pulizija vs Eileen Said, deciza fid-19 ta' Gunju 2002, il-Qorti tal-Appelli Kriminali, spjegat li:

"Ir-reat ma jissussistix meta l-att materjali jikkonsisti fir-retenzjoni ta' pussess li dak li jkun gia' ikollu. Hemm bzonn li jkun hemm att pozitti v li jippriva lit-terz, jew ifixklu fil-pussess tal-haga ghax kif jghid il-Carrara (Prog. Parte Speciale Vol 5 para 2850):-

'L' atto esterno deve privare altro contro sua voglia di un bene che gode. Chi e' nell' attuale godimento di un bene e continua a goderne a dispetto di chi non voglia; non delinque perche' la legge protegge lo "stato quo", il quale non puo' variarsi tranne per consenso degli interessati o per decreto della autorita' giudiziale."

Dwar dan il-punt, hemm ukoll dottrina u gurisprudenza Taljana dwar ir-reat ta' ragion fattasi, li minnu l-legislatur Malti, kien gie kjarament ispirat, li tghallem li z-zamma jew rifjut ta' konsenja ta' oggetti per se, ma twassalx ghal dan ir-reat ta' ragion fattasi. Skont il-Majno, "*E per parita di ragione fu giudicato non costituire delitto di esercizio arbitrario il semp lice fatto di trattenere e rifiutarsi a restituire".(*Codice per il Regno d'Italia, Luigi Maino – Libro II, Titolo IV, Art. 235 e 236, Para 1189, fol. 6).

Maino jaghmel referenza ghal Carrara, u jissenjala li:

"*…non puo' costituire delitto di ragion fattasi la semplice continuazione di un possesso preesistente: qui continuat non attentat: occore la violazione del possesso altrui.*
L' atto esterno (costituente il reato di ragion fattasi) deve- cosi Carrara0 pirvare altri contro sua voglia di un bene che gode. Chi e' nell' attuale godimento di un bene, e continua a goderne a dispetto di chi non voglia, non delinque, perche' la legge protegge lo statu quo, il quale
non puo' variarsi tranne per consenso degli interessati o
per decreto dell' Autorita' giudiziale. (L. Maino, Commento al Codice Penale Italian o, Volume IV UTET Torino 1922).

Il-Qorti taghmel referenza ghall-princippji legali enunzjati mill-Professur Sir Anthony J Mamo, fejn qal:

"*The material element consists, as we have said in depriving another person of a right or thing he is enjoying. The offence, therefore, does not arise where the act consists merely in the retention of possession already enjoyed by the agent: Qui coninuat non attentat.*

Ikkunsidrat:

Il-Qorti fliet il-provi kollha. Il-kwerelanti lmentaw li sabu pajpijiet tal-*conduit* ghaddejjin mill-art, li skont huma, hija proprjetà taghhom. Il-kwerelant xehed li huwa baqa' fil-pussess ta' din l-art, li llum-il gurnata, l-access ghal din l-art huwa biss, tramite l-proprjetà tieghu biss. Da parti tieghu, l-imputat sostna li huwa kellu pussess ta' din l-art, u li kien jidhol fiha meta jfettilu biex jindukraha. Ghalhekk, jidher li dak iz-zmien meta saru l-pajpijiet, huwa kellu l-pussess ta' din l-art.

Fil-kaz prezenti, din il-Qorti tqies li l-akkuza ta' raggion fattasi, ma gietx sodisfacentement ippruvata. Dana peress li fuq l-istegwra tal-gurisprudenza fuq kwotata, gie ppruvat li l-imputat kellu già l-pussess ta' din l-art, u ghalhekk japplika

l-principju ta' *continuat non attentat*. In oltre, in vista tal-fatt li l-kwerelanti baqalhom access ghal din l-art, tali imputazzjoni ma tistax tigi ppruvata. Gialadarba, hemm access ghal din l-art, ma hemmx agir li jammonta ghal spussessament ta' hwejjeg li kienu fil-pussess tal-parte civile. Din il-Qorti tqies ukoll li l-imputat qabad u nehha dawn il-pajpijiet hu stess, tant kien ghad baqalu access ghal din l-art.

In oltre, din il-Qorti ma tistax tinjora l-fatt li dawn il-pajpijiet ma tpoggewx fuq struzzjonijiet tal-imputat, hekk kif taqra l-imputazzjoni. In fatti, l-imputazzjoni taqra li l-imputat qabbad lill-haddiem tieghu jghaddi *conduits* minn proprjetà li tinsab fil-pussess tal-konjugi Galea, u li dwarha hemm proceduri legali ghaddejjin il-Qorti. Mill-provi rrizulta li dawn il-pajpjiet, tghaddew minn din l-art, wara li tkellmu rapprezentanti tal-GO u l-haddiem nkarigat mill-imputat. In vista li kien ahjar li ma jkunx hemm hafna ksur, u li l-pajp jghaddi bl-iktar mod dritt possibbli, il-haddiem inkarigat mill-imputat, wasal ghal decizjoni li jghaddi minn dik l-art. Ma giex ippruvat bl-ebda mod, li l-imputat ta struzzjonijiet biex jghaddi dawn il-pajpijiet minn din l-art. Din il-Qorti tqis li l-Prosekuzzjoni, ma rnexxilhiex tipprova lil hinn minn kull dubbju ragjonevoli, it-tieni u t-tielet elementi fuq citati, biex jissussisti dan ir-reat, u cioè l-kredenza li l-att qieghed isir b'ezercizzju ta' dritt; u l-koxjenza fl-agent li hu qieghed jaghmel 'di privato braccio', dak li jmissu jsir permezz tal-awtorità pubblika.

Decide

Abbazi tal-kunsiderazzjonijiet suesposti, il-Qorti, wara li rat l-Artikolu 85(1) tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta, ma ssibx lill-imputat hati tal-akkuza migjuba kontrih, u tilliberah minn kull htija u piena.

Magistrat Dr. Simone Grech

Janet Calleja
Deputat Registratur